

Hoe Helias troude de dochter vande hertoginne, omdat hy den grave verwonnen hadde inden kampe.

[23]

Doe de edel Helias den grave verwonnen had, so groete hy heusschelijc den keyser Otto, die hem eerlijc ontfinc. Ende daer nae groete hy de edel [hertoghinne], die hem seer dancte van [al] 't gene dat hy gedaen hadde voor haer. Ende terstont quam de keyser totter hertoghinne, seggende: "Vrouwe, ick geve u wederom u lant ende stelle u wederom in u eere sonder eenighe schult, alsoomen de waerheydt nu bekent."¹

Doe seyde zy: "Ic danck u, heere, van dien ende nu geve ick weder mijn lant Billoen die dat eerlijc gewonnen heeft, ende daer toe geve ic hem mijn dochter, die nu voortaan met hem tlandt besitten sal, want ick wil my begheven in een clooster om God te dienen, als ic God belooft heb, die my bewaert heeft by desen ridder."

Doen riep de keyser: "De Ridder mette Swaen is nu hertoge van Billoen, ende hy sal trouwen der hertoginne[n] Clarisse[n] dochter, als hem belooft is!"

De ridder was te vreden, ende des anderen daechs wert de bruyloft gehouden in des keyser's hof te Nimmegen [int landt van Ghelder], daer groote geneuchte gemaect was in veel manieren. Ende aldus heeft de Ridder mette Swaen 't hertochdom van Billoen gecregen. Ende als dese feeste ende genuchte .XIIIJ. dagen geduert hadde, so nam de hertoge oorlof aenden keyser ende dede hem manschap als dat recht was, ende vertrocken soo te samen nae Billoen.

Maer als hy onder weggen quam, soo vant hy veel [vande] vrienden van den grave van Franckenborch, die hem seer vreeslijc besprongen om te wreeken de doot van den grave. Maer hy stelde hem vroomelijck met sijn volck te weer, soo dat sy door reysden tegen sijner vyanden danc, ende quam so eerlijck int landt van

1. alsoomen de waerheydt nu bekent: zoals de waarheid nu door dit godsoordeel aan het licht gekomen is

Billoen, daer hy met grooter blijschap ontfangen werdt, ende daer hieltmen open hof een maent lanck voor alle man gaende ende comende.

Ende sijn vrouwe wert bevrucht datse ter neghenster maent baerde een dochter die eerlijck ten doope gedragen wert, ende Yda wert genoemt, die nae was die moeder vanden edelen prince Godefroy, Boudewijn ende Eustaes, ende dees dochte[r] wies² op in alle deuchden to[t] datse groot geworden was.

Doen gevielt op eenen dach dat de hertoginne was spelen gereden met haren man, so vraechde sy hem van wat lande hy was, ende van wat vrienden ende maghen.³ Ende hy en wilde haer daer op niet antwoorden,⁴ maer hy verboot haer dat sy hem niet meer vragen en soude oft hy soude van haer scheyden, ende so en spracse niet meer, ende sy bleven t'samen in goeden vrede se[ven] jaren lanck.

In dien tijde hadde haer de oude hertoginne begeven in een clooster om Godt aldaer te dienen.

2. wies: groeide

3. maghen: familieleden, verwanten

4. Gelet op het vervolg was het verbod van Helias aan zijn vrouw niet door hemzelf bedacht maar door een hogere macht. In de Brits-Keltische literatuur heet dit een 'geish': een verbod dat niet overtreden mag worden op straffe van een onherroepelijke scheiding. Iconische voorbeelden hiervan zijn de lai *Lanval* van Marie de France en de roman *Parthenopeus de Blois*.